

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 26.

Jónások.

Fiuménál nem csöndes a tenger, sőt
 zajlik ugyancsak.

Rakovszkynak valahogy eszébe jutott
 horgászni a Quarneróban s azon módon,
 amint horgára akadt, felvonszolta a híres
 fiumei czápát a parlamentbe, hol érthető
 rémületet keltett ezzel a fogásával.

Vajjon kit fog megenni ez a szörny,
 kérdezgette mindenki a Rakovszky be-
 szédje előtt? Mert hogy ilyen nagy állat
 nagy halakat eszik, arról bizonyos volt
 mindenki.

De Rakovszky nem arra volt kíváncsi,
 hogy mit eszik az Adria »magyar« hajó-
 zási vállalat czápája, tudta ő jól, hogy
 úgy félmilliót évenként, a magyar állam
 pénzéből, inkább arra volt kíváncsi, hogy
 mi van olyan kedves ebben a nagy hal-
 ban, hogy olyan szívesen eteti a kor-
 mány.

És elkezdte simogatni és maszírozni
 a nagy lomha testet s a szárazra került
 czápa kezdte kiadni azokat, kik benne
 éltek.

És előkerültek a Jónások sorban:
 Tisza, Rosenberg, Láncty, Matlekovics.

Új Jónások, új csodák. Nem három
 nap óta, de évek óta laktak a hal gyom-
 rában és mégis élnek, sőt úgy látszik,
 jól éltek.

A közvélemény pedig zúg e különös
 látványon és vihar kezd gyűlni az Adria
 hajói felé.

Ez a vihar bizony kellemetlen, de lehet
 segíteni a veszélyben. Amint régen is
 szokás volt, tessék feláldozni a Jónásokat.
 Így megszabadul tőlük az »Adria«, az ő
 protekciójuk nélkül pedig, mi — az
 Adriától.

És ez sem lesz baj. Régi rosszból
 bajos jót csinálni, de új hajózási társu-
 latot könnyen össze lehetne hozni, mely
 minden izében magyar volna s így ha
 szubvencziót adnánk is neki, tulajdon-
 képpen csak egyik zsebünkől tennők a
 pénzt a másikba, nem pedig a mi zse-
 bünkől az osztrákokéba.

Hisszük, hogy a Rakovszky beszédje
 nem fog nyomtalanul elhangzani, hanem
 komoly gondolatokat ad Hegedűs minisz-
 ternek arra, hogy a régi rendszer fen-
 maradt szerződését csak úgy rövidesen
 ne notifikálja, az inkompatibilis urakat
 pedig reméljük, hogy ez a kis tengeri
 betegség kijózanítja nemzetgazdasági te-
 vékenységi vágyjokból.

A mai gyűlésen sem végeztek az
 Adria ügyével teljesen.

* * *

Az érdekes ülés következőképpen folyt le:

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 26.

Elnök Perczel Dezső 10 órakor nyitja
 meg az ülést.

Elnök bemutatja Morzsányi Károly Buda-
 pest VII. kerületében ujonnan megválasztott
 képviselő megbízó levelét.

Napirend előtt:

Személyes kérdésben

Rosenberg Gyula szólal fel, kijelenti, hogy
 az »Adria« törvényjavaslatának közgazdasági
 tárgyalásánál részt nem vett s abban fel nem
 szólalt.

Rakovszky István felolvas egy az »Adria«
 ügyében történt tanácskozás részleteit, mely-
 ben Rosenberg Gyula felszólalásait tartal-
 mazza.

Rosenberg Gyula: Ez miniszteri an-
 kett volt.

Förster Ottó: Türelem, türelem Rosen-
 berg úr!

Rakovszky István: Beösméri, hogy té-
 vedett, mert Rosenberg az anketten vett
 részt.

Rosenberg Gyula kijelenti, hogy az an-
 ketten mint az »Adria« képviselője vett részt,
 a mi pedig nem inkompatibilitás. (Derűtség
 balról).

Kubik Béla, Just Gyula: De idegesek ezek
 az összeférhetlenek.

Lukács Gyula: Személyes kérdésben kér-
 di Rakovszkyt, jelentse ki, mily szándékkal
 célzott szombati beszédjében az ő fiumei
 útjára.

Rakovszky István kijelenti, hogy a gyanu-
 sítás távol állott tőle.

Napirend: az Adria szerződése.

Tisza az Adriáról.

Gróf Tisza István: Rakovszky István az
 »Adria« beszédében használt személyes cél-
 zásainak czáfolatára szorítkozik. Bizonyítja,
 hogy a hajózásunk csak szubventió útján fej-
 lődhetik. Azt hiszi, ha Rakovszky gondosabban
 olvasta volna át a jelentéseket, akkor keve-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

A legszentebb korona.

Irta és a nagyváradi Kath. Körben felolvasta 1901.
 márcz. 24-én: Dr. Némethy Gyula.

Minden igaz magyar szív büszkén dobog-
 hatott föl láttára annak a fényes szerepnek,
 melyet a magyar művészet játszott a múlt évi
 párisi kiállításon; de főleg a magyar szobrászat
 volt az, amely a Grand Palais kolosszális üveg-
 csarnokában díszes helyet biztosított kicsiny
 nemzetünknek a nagyok között. A profán
 tárgy szoborművek vásárában, mint valamely
 szentegyház piacz-téren, emelkedett Zala György
 Gábor arkangyala, balkezében az apostoli ke-
 resztel, jobbával magasra emelve az »angyali«
 koronát. Ez az ihletett szobormű egykor az
 Andrassy-ut végén, magas oszlopra helyezve,
 az egész magyar főváros fölött fogja kibontani
 tündöklő szárnyait; ott fogja fölmutatni fejlődő
 óriásunknak, hazánk szívének, keresztény ki-
 rályságunk, kilencszázados államiságunk égi
 eredetű klenódiumát, magyar szívünk legszen-
 tebb eszményének szimbolumát. Zrínyi a költő
 víziója, mintha testet öltene e fölséges szobor-
 ban; Gábor angyal amint az elesett szigetvári
 hős lelkét Istenhez viszi:

Angyali légió ott azonnal leszáll
 Dícsérik az Istent hangos muzsikával
 Gábor bán lelkét két tizedmagával
 Földről fölemeli gyönyörű szárnyával.

Vagy nem csügg-e szívünk lelkünk ra-
 jongó szeretettel Szent István koronáján; a
 szentek halántékát övezett diadém története
 nem nemzetünk története-e; nem volt-e elte-
 metve a hazánkat elhagyó Duna hullámai kö-
 zelében, mélyen a föld alatt, midőn a nemzet
 Világosnál tetszhalálba merült, s honunk könnye,
 e nagy folyó vérről föstött hullámokkal hőm-
 pölygött a Fekete-tenger felé; nem ragyogott-e
 égi fényben Budavárával szemközt, övezve a
 nemzettel kibékült apostoli király fölke-
 lőjét?

Hölgyeim és Uraim! Ha minden igaz ma-
 gyarnak, nekünk váradiaknak nagy okunk van
 szívünk egész lelkesedésével tekinteni az an-
 gyali korona felé; mert a mi városunkat nagy-
 gyá egykor egyik szent királyunk megdicsőült
 hamvai tették; s ha vész fenyegette a hazát,
 kikelt a daliás király sirjából, s lebegve a ma-
 gyar sereg felett visszaverte a tulnyomó bar-
 bárság rohamát:

Koronája sárayanyból
 Oly tündöklő oly világos!
 Szólt a nép: ez Szent László
 És a Szűz, a Boldogságos

Ámde Hölgyeim és Uraim, akármilyen szent
 legyen is minden igaz magyar szívnek Szent
 István koronája, Szilveszter koronája, van egy
 királyi ékesség, mely az egész emberiség leg-
 szentebb ereklyéje; nem aranyból ezüstből, de
 a kopár terméketlen föld burjánjából, nem drága
 kővekké büszkélkedő, de szent fejből kiser-

kedő vér biborával, és ha minden korona ne-
 héz, nyomasztó, úgy hogy összeroskad alatta
 egy nép vezérő fejedelme: ezzel a legszentebb
 koronával durva poroszlok annak a királynak
 sebzették meg a fejét, ki a bitófán uralkodott,
 »ki meghalván, lerontotta a mi halálunkat s
 föltámadva helyreállította életünket...«

E napon midőn a katolikus anyaszent-
 egyház, melynek gyermekei vagyunk, elta-
 karja gyászlepellet az Üdvözítő képét, te-
 kintsünk az egész emberiség e legszentebb ko-
 ronájára...

Sion leányi, jöjjetek,
 Királyunk tiszta szűzei,
 E koronán szemünk, szívünk
 Mit anyja fonva-fon nekünk...

* * *

A föld urai, királyai és császárai a legkü-
 lönbözőbb fej díszeket, ékességet gondoltak ki,
 hogy hatalmuk fényét erejét személyükön lát-
 hatóvá tegyék. Diadém, zárt vagy nyílt korona,
 babérkoszorú és sok minden más anyagot szol-
 gáltatának az emberi nagyralátás, gőg, öniste-
 nités történetéhez; de még királynak, hatal-
 masnak eszébe nem jutott, hogy a föld egyik
 leghasznátalanabb szűrés burjánjából font koro-
 nával övezze halántékát. Az Isten fiának kel-
 lett így megaláznia magát, hogy a halandó em-
 ber megtanulja imádni a halhatatlan Istent, te-
 remtmények helyett.

sebb kifogásolni valót s kevesebb személyes vonatkozást tett volna beszédében.

Czáfolja Rakovszky beszédének gyanúsításait és próbálkozik megvédeni az Adriát és pártfogolja az Adria szerződését.

Kijelenti, hogy az a forrás, melyből Rakovszky adatait kapta: hazug forrás. (Ugy van jobbról.)

Szólok multkor közbeszólására tér át, bizonyítja, hogy semminemű mérlegben, jelenítésben tökeirásról szó sincs.

Molnár Jenő, Rakovszky István: A közgazdasági jelentésben hiányokról szól.

Tisza István gróf: Kérem az ott nem lehet, ne tessék vendégszereplést látni felszólalásomban.

Rakovszky István: Önök részéről van vendégszereplés.

Tisza István gróf: Azt hiszi, ő jobb véleménynyel van Rakovszkyról.

Rakovszky István: Arra nincs szükségem.

Ugron Gábor: Ez nem párbaj, de közérdekű ügy. (Zaj).

Polónyi Géza: Ugy van! ehhez tartsa magát. (Elnök csenget).

Tisza István gróf: Mellőzni kéri a párbaj kérdését, tovább fejtegeti az Adria létjogosultságát. (Ellentmondás balról. Zaj).

Azt hiszi, mindenkinek örülnie kellene annak, hogy ily tisztességes vállalat van hivatva szolgálni a magyar érdekeket. (Ellentmondás balról.)

Áttér ezután szólok az inkompatibilitási kérdésre. Kifogásolja, hogy Rakovszky az inkompatibilitást egyénileg fogja fel s egyénileg bírálja meg. Ily megbírálás sohasem lehet objektív s épen azért ezt általánosan alkalmazni nagyon elhibázott dolog. Szólok 16 év előtt Baross biztatására vállalt először közgazdasági állást. Mikor az inkompatibilitás létrejött, ő rögtön lemondott a Prosehnische Landesbahn-nál viselt hivataláról, mely szerinte összeférhetetlen volt. Az Adriában nem lehet szó inkompatibilitásról, mert hisz annak első tárgyalásánál maga a ház alelnöke volt annak elnöke. Baross Gábor sem látott ebben inkompatibilitást.

Azt hiszi, azért támadja ezt oly élesen az ellenzék, hogy hangulatot csináljon az összeférhetetlenségi bizottság ülésére.

Szólok mindig elfogulatlan bírása saját és mások tisztességének, becsületének. Fejtegeti, mily erősen fejlődött közgazdaságunk az utolsó 25 év alatt. (Ellentmondás balról).

Elfogadja a törvényjavaslatot. (Helyeslés jobbról.)

A miniszter az Adriáról.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Reflektálni kíván a felszólalóknak. Első sorban nem akceptálhatja azt, hogy e szerződés megkötésénél nem hallgatták meg a szakköröket. Bizonyítja, hogy ennek nem lett volna értelme, szerződés minden tekintetben erős megbírálsnak tárgyát képezte a miniszteriumban. Bizonyítja, hogy az Adria forgalma s járatainak száma ma sokkal nagyobb, mint volt 1891-ben. A mai szerződés sokkal kedvezőbb az államra nézve, mint az 1901. évi, akkor az egész ellenzék elfogadta. Akkor nem volt szó sem botrányról, sem aranyhullámokról, sem más gyanúsításról.

Felkiáltások balról: Ki az az ellenzéki párti szónok?

Hegedüs Sándor: Törzs Kálmán. (Óriási zaj, lármá, elnök csenget).

Pichler: Nem vállalunk szolidaritást az akkori ellenzékkel! (Folytonosan beszél óriási zajban).

Elnök figyelmezteti Pichlert, hogy a szólás joga a kereskedelmi minisztert illeti, ne zavarja szót.

Hegedüs Sándor: Nem akar a multtal bizonyítani, csak hivatkozni volt célja, a mikor Törzs Kálmán beszédét felolvasta.

Áttér az Adria forgalmának kimutatására, mely évről-évre fejlődik s bizonyítja azt, hogy az Adria nem zárja ki, hogy más oldalról is fog fejlődni. Látjuk azt is, hogy újabban több ily vállalat keletkezett, a mi tehát bizonyossága annak, hogy az Adria konkurrencziának is van kitéve. Kimutatja a járatok és mérőföldek szaporodását. Tengerészetünk fejlesztésében két főpontot tart szem előtt. Először szaporítani kell a hajóállományt, másodszor a kikötők megnagyobbítását.

győbbitása által a mérőföldek számát emelni. Erre nézve már két törvényjavaslata a ház előtt fekszik.

Ma a vámkérdések nagyon napirenden vannak, exportunk emelése pedig nagyon is aktuális ma, s így szólok kénytelen volt sok minden eshetőségtől megvédeni tengerforgalmunkat s azt el véli érni az Adria szerződésével.

Nagyon kíváncsi vagyok, hogy a külfölddel az összeköttetést mindinkább szélesebb alapra fektessük, s hogy ezt ezzel a szerződéssel elérjük, azt bizonyítani felolvassa az erre vonatkozó export-statisztikát. Nagyon kíváncsi ennek fejlesztésére az Adria.

Rakovszky István: Ez nem áll!

Berzeviczy Albert! Halljuk a minisztert! Ne beszéljen mindig közbe!

Rakovszky: Hisz önök inkompatibilisek beszélnek mindig közbe.

Szerb György: Visontai beszél a miniszterelnökkel! (Nagy zaj, lármá, elnök folyton csenget.)

Hegedüs Sándor: Mindenkori akceptálni akarja a kifogásokat s azokat fel is fogja használni. Hibákat javítani neki nem felelősség, de becsületbeli kötelességének tartja a hiányokat pótolni. (Helyeslés jobbról).

Elnök figyelmezteti Rakovszkyt, ne zavarja a szónokot.

Hegedüs Sándor: Folytatja a járatok statisztikáját. Kimutatja, hogy ezek a járatok felölték az egész világot, közvetítik mindenütt a kereskedelmet és forgalmat.

Polónyi Géza és gróf Tisza István felszólalása után a vitát holnapra halasztották.

Az erdélyi katolikus önkormányzat.

Az erdélyi katolikus státus igazgatótanácsa az autonómiai kongresszus 12-es albizottságának kérésére hiteles tájékoztatást küldött az autonómiai kongresszus 27-es bizottságához az erdélyi katolikus önkormányzatról, melynek összefoglalata a következő:

Az erdélyi katolikus státus autonómiájának hatásköre alapjaira, alapítványaira, iskoláira, és nevelőintézeteire, a király legfőbb kegyuri jogának és az államkormány felügyeleti jogának tiszteletbentartásával, teljes. Alapjai

Több mint negyven éve, hogy egy tudós és jámbor egyházi férfi, egykor ő Felsége nevelője, Mislin Jakab, már mint a váradi káptalan egyik disze, a szent város falai körül sétálgatott, keresve a tövisbokrok azon nemét, a mely egykor a századok királyának anyagot szolgáltatott koronájához: Megirta ő Les saints lieux című remek munkájában, a szenvedés történetét is még pedig a szent helyekhez kapcsolva egyes mozzanatait. Ugy találta, hogy egy paliurus spinae Christi nevű bokor, amelyből Jeruzsálem környékén sövényt fonnak, lehetett a legalkalmasabb koszorufonás céljára. Jerikó felé vezető útjában, a patakok völgyeiben, különösen sokszor találkozott e rendkívül szúrós bokorral, sőt néhányszor ruháját és kezét is megsebezte az. Ezt a Földközi tenger mellékén mindenütt előforduló növényt használták föl a jeruzsálemi kohors durva római katonái, hogy Jézus legszentebb királysági igényeiből gúnyt üzenek. Ennek tövisei nyomultak belé Jézus fejébe, a kemény nádcsapások alatt. Az evangélisták tanúsága szerint az Ecce homo jelenettől egész haláláig viselte az Üdvözítő a koronát. Ez volt az ő koronázó ünnepélye.

Mikor aztán e csudás, titokkal, borzalommal teljes ünnepség után a zsidók királya igazán csak alvásra hajtotta le szent fejét, s meghült teste alászállott trónjáról a keresztről, akik új sirba temették, volt gondjuk rá, hogy a koronát, amely az egyház remek himnusza szerint Jézus szenvedéseinek tanuja volt, megőrizték.

Hiszen e korona tövisai abban a legszentebb vérben áztak, amelyet kiontott, amelynek bíborába öltözött az a csudálatos király.

Egy sokat szenvedett, magasztos keresztény anya, Szent Ilona császárné, maga is keserves anya volt, aki e legszentebb koronát az új császárvárosba Konstantinápolyba vitte. Maga is keserves anya, hiszen fia, Nagy Konstantin, ki a keresztény egyháznak szabadságot adott, csak kevéssel azelőtt nem a keresztényi, hanem az emberi méltóságból is kivetkőzve, fia Crispus és neje Fausta vérével szennyezte be lelkét. Az agg császárné ki, bár idős korában lett keresztényné, szíve mélyéig a kiszünetelt istenember híve volt, a megújuló látás pogányság e rémtettei elől a szent földön, Jézus szenvedéseinek színhelyén keresett menedéket. Égő vágygál, éjeleket imádságban, önmegtagadásban töltött, sóvárgó lelkének nyugtot nem adva valámig a föld mélyéből elő nem ásatta s a bekövetkezett csudák fényénél föl nem ismerte azt a csudálatos fát, melyen a világ váltsága függött.

A töviskorona egyéb ereklyékkel együtt a nagy császárné intézkedése folytán az új császárvárosba jutott; az üldözött kereszténység rejtgetett ereklyéje diadalmenetben vonult a Caesárok hallatlan pompában ragyogó két világrészre tündöklő fővárosába, jelölve a szenvedő király diadalának, kinek eszméi három század vérfürdője után hódították meg a római birodalmat.

A császári palota fényes kápolnájában, a

Bukoleonban őrizték századokon át e csudás királyi díszjelet, mely alatt a keresztény művészet páratlan fényben virágzott fel a Bosphoros bűbajos partjain.

Azonban Byzancz nem maradt a keresztény világ műveltségének vezére; császárai, a helyett hogy a keresztény világot a keletről elnyomuló mohamedán barbárság ellen védelmezték volna, hittani vitákba elegyedtek; s a régi Rómát, a kereszténység központját sem tudták ez északi barbárság rohamai ellen biztosítani. 800-ban karácsony éjjelén III. Leo pápa Nagy Károlyt koronázta meg új római császárrá, avatta fel a keresztény világ főlovagjává; az ő idejében a Bukoleonból a töviskorona egyes tövisai Achenbe, német földre kerültek.

De az egész korona még Byzanczban maradt, Byzanczban, mely évszázadról-évszázadra súlyodt s a XII. század végén már csak árnyéka volt önmagának. Ekkor jöttek a kereszténységben megújodott Nyugat gyermekei, bevették Konstantinápolyt, s megalapították ott 1204-nen a latin császárságot. Akkor történt ez, mikor már egy évszázada Krisztus sirja a magyar költő szavai szerint megrendülven, szent honában Nyugat gyermekeit mint valamely csudás mágneskövön vonzotta magához.

(Vége köv.)

ugyan a kolozsvári kir. adóhivatalnál vannak, mint alapítványi főpénztárnál, az állam felelőssége mellett, de azokból a kiadásokat a státus saját belátása szerint maga utalványozza. Az alapok közül a vallás-, tanulmányi- és ösztöndíj-alapnak négy uradalma van, egy ősi és három vásárolt birtok. E birtokok kezelése korlátlanul a státus kezében van, a tisztli személyzetet az alkalmazza, a gazdálkodás menetét az állapítja meg, a kezelésből megmaradó jövedelmet az utalja be a tulajdonos alapba. Az alapokról való számadást a kolozsvári kir. adóhivatal, az uradalmakról szólót a tisztség a státus igazgató-tanácsának terjeszti be, mely azt érdemileg felülvizsgálja és számviteli megvizsgálásra felküldi a vallás- és közoktatásügyi minisztérium számvetőségének, mely a státus fizetett számvetősége is. Az alapok évi költségvetési előirányzatát a miniszteri számvetőség, az uradalmakét az illető tisztség állítja össze, azokat a státushoz beterjeszti, mely megvizsgálja, elfogadja és jóváhagyásra fölterjeszti a királyhoz. Az iskolák és nevelőintézetek fölött a státus a főhatóság, de csakis a középiskolák és az azok mellett levő nevelőintézetek, meg a nagyszabeni Teréz-árvaház vannak autonóm főhatósága alatt, az elemi iskolák egyedül a püspök főpásztori kormányzósága alatt vannak. A státus főhatósága alatt levő iskolák dolgában a státus és a magyar kormány közt levő viszonyt a királytól 1893. november 4-én jóváhagyott szabályzat határozza meg és az iskolákra nézve az 1883. XXX. törvény 43-ik szakasza mindazokat a jogokat érintetlenül hagyja, melyeket addig a katolikus státus azok fölött gyakorolt.

Elszász Lotharingia.

Strassburgból jelentik, hogy az elszász-lotharingiai képviselők nagyszabású mozgalmat indítottak az ottani kivételes állapot megszüntetése céljából. *Riff*, a német birodalmi gyűlés tagja, a következőkben összegezi a tartományok kívánságait. A kivételes törvények helyettesseinek hatályon kívül. Elzász-Lotharingia ép olyan német szövetséges állam legyen, mint a többi, legyen urakodója, például maga a német császár, vagy a badeni nagyherceg, vagy pedig egy olyan német herceg, ki családi tradíciói révén jogot formálhat Elzász-Lotharingia trónjára. A párisi *Rappel* szerint a német kormány nem rokonszenvez e törekvéssel és Elzász-Lotharingiának olyan autonóm kormányt akarna adni, mint a milyennel a Hansa városok bírnak.

Olaszország és a hármasszövetség.

Berlinben is Bécsben, a hol nem akarták elhinni néhány héttel ezelőtt azt a szenzációs hírt, hogy Olaszország nem fogja megújítani a hármasszövetséget, hacsak a megújítandó vám- és kereskedelmi szerződésekben nem kap kárpótlást azoknak az állítólagos áldozatoknak fejében, a melyeket a hármasszövetségért hozni kénytelen, nagyon kínos hatást fog kelteni az, hogy *Zanardelli* olasz miniszterelnök megerősítette ezt a hírt. Párisból érkezett távirat jelentése szerint ugyanis a *New-York Herald* párisi kiadása egy beszélgetést közöl, a melyet egyik munkatársa folytatott Zanardelli olasz miniszterelnökkel. A közlemény szerint Zanardelli így nyilatkozott: Olaszország teljesíteni fogja azokat a kötelezettségeket, a melyeket a fennálló hármasszövetség reá ró. *A jövőre nézve azonban Olaszország csak érett megfontolás után fog kötelezettségeket vállalni.* Az ország érdeke mindenekelőtt való. A minisztériumnak nemcsak a szövetségi szerződésekkel, hanem a kereskedelmi szerződésekkel is kell majd foglalkoznia, mert hiszen tudvalévő dolog, hogy a kereskedelmi szerződések nagy befolyást gyakorolhatnak a politikai viszonyokra. Olaszország szövetségi szerződési a kereskedelmi szerződések

előtt járnak le. Előre fogjuk tudni, hányadán vagyunk egy és más dologra nézve. Ha megújítjuk a szerződéseket, semmi esetre sem lesz más céljuk, mint a béke fontartása. Leveszünk róluk a Franciaország elleni animozitás gyanúját, a melylyel sajnos, ismételtlen illeték őket. Mindnyájunknak kötelességünk, hogy ebben a szellemben dolgozzunk, mert Franciaországnak és Olaszországnak mindenesetre jó barátságban kell maradniok egymással. Végül Zanardelli igen élénken adott kifejezést Franciaország iránt érzett rokonszenvének és azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a touloni találkozás újabb záloga a két nemzet barátságának.

Szigligeti emlékűnnepély.

Előkelő, szép közönség jelenlétében áldozott városunk nagyszertű szűlőtte, Szigligeti Ede emlékének a nagyváradi Szigligeti-társaság. Az ünnepélyt *Rádl* Ödön, a társulat elnöke tartalmas beszéddel nyitotta meg. Elmondja, hogy Szigligeti Ede születésének évfordulója e hó 18-án volt. Szigligeti érdemeit a társulat egyik tagja külön méltatja s így nem terjeszkedik ki arra bővebben. Szigligeti irodalmi működése különös fontossággal bír s ezt a fontosságot az ő egyéni és szellemi világnézetében leljük fel. Eszméi voltak a romantizmus, erős fajszeretet és feltétlen hódolat a nemzeti génusz iránt s azért a nemzet történetéből, a nép életéből merített költői tárgyakat dolgozott fel.

Ugy érzi az ember, hogy a XX-ik század elején az irodalom nagy átalakulás küszöbén áll. Ez a szellemi átalakulási folyamat kiterjed a közélet minden ágazatára s befolyásolja a kor közéleti felfogását stb. Egy új törekvés lép életbe, szakítani a rideg állameszmével s a mennyire lehet összeegyeztetni az államot a közélettel, az egyénnel. A modern társadalom e jelszavakat megvalósítani igyekszik a közjótékony-ság által. Nem lehet mindent az anyagból lekövetkeztetni, mindent az anyaghoz visszavezetni. Be kell itt ismerni Hamlet szavait: Vannak dolgok a többek között, miről a bölcsék nem is álmodnak. Innen az Istenséghez csak egy lépés az út. Tul vagyunk a pessimizmuson, a lét cél-talanságát már nem kiáltják minduntalan fülünkbe, kutatják és felismerik az egyén jelentőségét. Ez a költészetben, a szépirodalomban és művészetben mutatkozik és nyilvánul meg leginkább.

Három-négy év óta örömdetes átalakulás jelenségei *mutakoznak*. Az általános lelkesedés Petőfi, Arany, Vörösmarty és a többi uttörők emlékei iránt, a színészet száz éves jubileumának országszerte való ünneplései is igazolják azt. A közvélemény a sajtóban, egy új árnyalat indult az irodalmi léhaságok ellen. Herczegh Ferencz Ocskay brigadérosát hozza fel példa gyanánt.

Lehetetlen, hogy örömeinek kifejezést ne adjon, mikor az uttörők legnagyobb alakját: Szigligeti Edét ünnepeljük.

Büszkén valljuk be és fennhangon hangoztatjuk, hogy az irodalmi társulatoknak nagy és kiváló érdemük van e mozgalomban. A Szigligeti-társulat is, tíz éves működése alatt, híven ragaszkodott a költészet örök forrásához, a széphez, az igazhoz. Küzdöttünk a közöny ellen, ébren tartottuk a lelkesedés tüzeit, küzdöttünk a magyarságért Szigligeti szellemében. Ne szakasszuk félbe a munkát, ne lankadjunk ezután sem s ne hagyjuk cserben Szigligeti emlékét.

A hatalmas beszéd nagy lelkesedést keltett s zajosan megtapsolták a szónokot.

Dr. Kovács János Szigligetiről olvasott fel gondosan összeállított, szépen megírt tanulmányt, melynek egyes részei költői szépek. Felolvasása végén támadja a *Szigligeti-színházban működő társulatot*, mely egészen ellenkező irányzatot követ, mint a melyet Szigligeti kitűzött.

A felolvasás szintén nagy sikert ért el. *Biró Lajos*, *Adi Endre* néhány versét olvasta fel hatással. Végül dr. *Markus László* olvasta fel dr. *Várnai Ferencz* *»A szent«* című romantikus, szép történetét.

A felolvasás nagy hatást ért el s úgy a felolvasót, mint a szerzőt zajosan megtapsolta a jelenlevő közönség. E pont volt a műsor legutolsó száma, mely után a szép számú közönség szét oszlott.

A 252,000 korona megvan.

— A közuti vasut két beadványa. —

A villamos vasut építésének a kérdésével már annyit hosszantottak bennünket, hogy alaposan kételkedtünk abban, miszerint a miniszteri omnipotencia folytán előtérbe lépett engedélyes-jelölt nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut társaság valaha felépíti a nagyváradi villamos vasutat s ezzel kapcsolatban létesíti Nagyváradon a villamos erőátvitelt.

Erre a feltevésre pedig elég okot adott az a folytonos huza-vona, amelyet tapasztaltunk a társulat részéről.

Pedig ez a kérdés nem csupán forgalmi, közlekedési szempontból nagyon sürgős és nem kevésbé fontos, hanem igen belenyúlt a város pénzügyeibe, amelyek most különben sem állanak valami fényesen.

Az tagadhatatlan, hogy amikor még nem volt vállalkozónk a villamos vasutra, egy krajczár bevételt nem reméltünk annak építésétől s csupán a város közönségének az érdekében óhajtottuk a ló- vagy villamos közuti kiépítését. Ámde a versenyzők egymásra licitálása eredményezte, hogy a villamos központi telep részére szükséges területért a közuti vasut részvénytársaság 252,000 korona lefizetésére kötelezte magát.

Nagyvárad városa ezen összeget, illetve ennek kamatait már a múlt évi költségvetésbe is beállította. Természetes, hogy a szorult pénzügyi viszonyoknak elmaradása kellemetlen závarokat idézett elő s az ezáltal előállott hiányt közköltőből kellett pótolni.

Nem csuda ily körülmények között, ha a legcsigavérűbb városatyák is ki jöttek a békétüresből s a legutóbbi városi közgyűlésen hallani sem akartak másról, mint a szerződésben kikötött 252,000 koronának készpénzben leendő kifizetéséről.

Ez tegnap meg is történt, amennyiben a közuti vasut részvénytársaság a következő beadványt intézte Nagyvárad városához:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A 252,000 korona tárgyában előterjesztett ajánlatunknak folyó hó 14-én tartott közgyűlésben határozott el nem fogadását tudomásul vesszük és pedig az abból folyó következménnyel, hogy ajánlatunkra a város beleegyezésünk nélkül vissza nem térhet.

Egyebekben tekintettel arra, hogy hallo-másunk szerint a törvényhatósági bizottság körében kételyek merültek fel, hogy a 252,000 koronát egyáltalán lefizetni és illetve a villamos vasutat építeni akarnók, bátrak vagyunk a Magyar vasúti forgalmi részvénytársaságtól ren-

delkezésünkre bocsátott 252.000 koronát a Nagyváradi takarékpénztár 4643. sz. betéti könyvecskéjében azzal a fentartással letétbe helyezni, hogy a könyvecskének tulajdonjoga és namatja mindaddig minket illet, míg a 252.000 korona szerződés szerű esedékessége bekövetkezik. E fentartásnak természetes megokolása abban rejlik, hogy bár a fennálló szerződés bármily szigorú teljesítése követelhető tőlünk, e szigor addig nem terjedhet, hogy kötelezettségünk esedékességének bekövetkezése előtt fizessünk.

Abban a reményben, hogy jelen kérvényünk folytán sikerülni fog az ellenünk koholt fenti híreket elhallgattatni, maradjunk kiváló tisztelttel

Nagyváradon, 1901. március hó

alázatos szolgáló

Nagyvárad közmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság.

Berkovits s. k. Urbán s. k.

A városi tanács már tegnap foglalkozott ezzel a beadvánnyal s azt nagyon is vegyes érzelmekkel fogadta, mert ez csak annyit jelent, hogy valamikor hozzájut a város az összeghez, de hogy még a kamat is mikor lesz a városé, nagyon bizonytalan.

Most már a pénz kérdés és a Páris patakon emelkedő hid ügye is meg lenne oldva, — de mindent megakaszt a minisztérium.

Már hónapokkal ezelőtt megígérték dr. Buljovszky József polgármesternek a kereskedelemügyi minisztériumban, hogy még 1900. végéig kiadják az építési engedélyt, a mely nem függ össze sem a 252.000 koronával, sem más ilyen pénzügyi résszel s most már idestova kitavaszodunk, még sem adták ki az építkezés engedélyt. Pedig most már minden nap kése-delem fillérig kiszámítható pénzbeli megkárosítása Nagyvárad városának. A szerződés szerint ugyanis az engedély kiadása után 8 napra már a városé a 252.000 korona.

A jogos méltatlankodás a minisztérium megmagyarázhatatlan késedelmezése felett, kifejezése is jutott tegnap a tanács ülésben.

Dr. Buljovszky József polgármester azt javasolta, hogy sürgősen írjon fel a tanács a miniszterhez az építési engedély kiadása iránt.

A tanács tagjai azonban ezt nem találták, az eddigi tapasztalatokból kiindulva, — célravezetőnek, hanem felkérték a polgármestert, hogy a város érdekében, sürgősen utazzék fel a miniszterhez s lehetőleg azonnal eszközölje ki, — a helyzet feltárással rámutatva a mindennapi károsodásra — a villamos vasut építési engedélyt.

A polgármester valószínűleg még ma felutazik Budapestre ez ügyben.

A villamos erőátvitel.

A fentebb közölt beadvánnyal egyidejűleg egy kérelem is érkezett a közuti vasut részvénytársaságtól.

Előadja abban, hogy a villamos vasutat csak a részlet-tervek elkészítése után építhetik ki, azonban a villamos erőszolgáltatást már előbb megkezdendé, ha elég iparos jelentkezik. A villanyerőt a Sándor-utcai állomáson felállítandó ideiglenes villamos telep szolgáltatná. Azokon az utcákon kívül, a hol villanyvasut lesz, 15 utcán vezetné a villanyerőt. Kéri a várost, hogy az oszlopok felállítására adjon engedélyt.

A beadványt tanulmányozás végett kiadták a főmérnöknek.

Nem akarjuk binni, hogy a két beadvány között olyan szoros összefüggés van, mint a tanácsban hangoztatták, de helyeseljük, hogy

most, mikor alig egy hét választ el bennünket a város világítására kiírt pályázat lejártától, nem teljesítették a közuti kérelmét. Ne szolgáljon a pályázókra ijesztől az engedély a közuti vasut kezében.

Ha idegen vállalkozó nyeri el a város világítását, versenyezhet a két vállalat a villamos erőátvitel szolgáltatása körül s a közönségnek lesz belőle haszna. De ha a város házilag teljesíti a világítást, nem adja ki kezéből a villamos erőszolgáltatást sem.

Az utolsó bőjti felolvasás.

Vasárnap délelőtt volt az utolsó bőjti felolvasás a kath. körben, ismét nagyszámu és diszes közönség jelenlétében.

Mikor visszatértünk a lefolyt három felolvasásra, lehetetlen őszinte örömmel nem konstatálnunk azoknak fényes sikerét. Egyik szebb közönséget vonzott, mint a másik. S ezuttal nemcsak a felolvasókra gondolunk, bár az ő felolvasásuk képezte az egész sorozatnak gerincét, hanem gondolunk a város társadalmának legkülönbözőbb elemeire, melyek készséggel sorakoztak az egyházi férfiak közé, hogy három vallásos jellegű matiné fényét emeljék. Szintársulatunk tagjai, zeneművészek, tisztviselők szerepeltek a műsoron, s mind legszebb sikerrel. Természetesen a felolvasások maguk e nemből a legjobbat adták, egyesítvén a vallásos szellemmel az irodalmi színvonalat s a tudományos alaposságot.

Ilyen műsornak vonzania kellett a közönséget; s bár egyik matiné alkalmával városunk irodalmi társasága is tartott felolvasást, az nem a katolikus kör közönségét kiebítette.

Ez az idén elért szép siker pedig arra fogja ösztönözni a kath. kör lelkes vezetését, hogy a közönség pártolására még szebb műsoru ünnepélyekkel adjon alkalmat a jövőben is.

A vasárnapi matinénak az Orsolya-zárda-beli tanítónőképezde növendékeinek fellépése kölcsönzött igazi tavaszi hangulatot. Hetvenhat bájos fiatal leányka éneke nyitotta meg és zárta be a felolvasást, dr. Szemethy Géza pápai kamarás, püspöki titkár, a kiváló zeneszerző vezetése alatt. Lágyan csengő hangjukkal, a pontosan összetanult énekkel egyszerre megkapták a szíveket s fölemelték a lelkeket abba a magasabb világba, a hol dr. Némethy Gyula felolvasása szárnyalt.

Részt vettek az énekkarban:

I. Soprán.

Brányi Gizella, Buhl Kornélia, Buhl Ferike, Csizsár Terézia, Domokos Ilona, Dutka Gizella, Egner Ervin, Grész Emilia, Grész Stefánia, Hartmann Berta, Herkner Szidónia, Ilyés Ilona, Jakobovits Ilona, Kelety Mária, Király Irma, Kolhanyi Margit, Lukinich Ilona, Nesztová Julia, Pálffy Ilona, Pánczél Karolin, Ruff Róza, Sal Mária, Solyom Mária, Schöenstein Erzsébet, Takács Ilona, Varga Amália, Venter Valéria, Zvjp Jolán.

II. Soprán.

Abafy Irma, Artzner Terén, Blága Veturia, Dégel Róza, Hencz Mária, Keledy Margit, Kolmann Anna, Kormánszky Mária, Mayr Erzsébet, Marosán Kornél, Némethy Ilona, Nucz Etelka, Muhoray Margit, Pallay Klára, Senker Irma, Schweitzer Margit, Szabó Mária, Szondy Erzsébet, Szőke Terézia, Voszka Irén, Zeley Irén.

I. Alt.

Borbély Mária, Bibó Erzsébet, Frits Jozefa, Ilyés Erzsébet, Juhász Karolin, Keth Stefánia, Knöpfler Kornél, Krespay Lucrétia, Né-

medy Ella, Pál Gabriella, Rössler Ilona, Szabó Katalin, Thébay Frida, Venyige Erzsébet.

II. Alt.

Dayka Aranka, Dióssy Jolán, Döme Kamilla, Dundler Erzsébet, Gonda Mária, Györfy Gizella, Kecskés Gizella, Kendrella Emilia, Klein Irén, Oberti Vilma, Padala Eugenia, Sebeszta Olga, Zdrachál Irma.

Ez az énekkar nyitotta meg a matinét egy dallamos, érzéssel teljes énekkel: »Imperium expectavit cor meum« czimmal, melyet dr. Szemethy Géza irt.

A nagyhatású énekszám után dr. Némethy Gyula theologiai és jogakadémiai tanár ült a felolvasó asztalhoz. »A legszentebb korona« czimmal tartott lendületes, nagy tudásra valló s szépen kidolgozott felolvasást, mely mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. A dolgozatot, melyet végül zajos éljenzéssel jutalmaztak, tárczarovatunkban közöljük.

Végezetül ismét az énekkar adott elő egy régi magyar éneket, »Oh Jézus, Jézus!« czimmal, melyet Belezna Antal és Moyzes Miklós irtak át négy női hangra igen sikerülten.

A jelen voltak zsufolásig megtöltötték a kath. kör disztermét; közülök a következőket sikerült följegyeznünk:

Asszonyok: Batig Ferenczné, Bécezi Jánosné, Bajor Antalné, Csipkés Sándorné, Dús Lászlóné, Ferdényi Olivérné, özv. Grunwald Henrikné, Herkner Péterné, Hoványi Gyuláné, Hoffmann Henrikné, Harmath Károlyné, Hant Frigyesné, Juhász Lászlóné, Kádár Ödönné, Kakas Istvánné, Kalmár Illésné, Kelemen Kálmánné, Kovács Béláné, Kiss Andrásné, özv. Lázár Zoltánné, Mayr Sándorné, dr. Molnár Imréné, Markovits Antalné, Novák Istvánné, Novák Györgyné, Nagy Ferenczné, Papp Imréné, Persz Adolfné, Réz Mihályné, Szokoly Tamásné, özv. Személy Kálmánné, Török Lászlóné, Tóth Zsigmondné, Tóth Mártonné stb.

Leányok: Bösörmenyi Tilda, Balázs Margit, Batizfalvy Olga, Bécezi nővérek, Csipkés Olga és Erzsike, Dús Piroška, Ferdényi Ilonka, Flaskay Gizella, Hödl Romana, Harmathy nővérek, Herkner Ilonka, Király nővérek, Karger Rózsika, Kovács Emma, Keledy Ilonka, Lázár Ilonka, gr. Lubinszky Anna, Makay Katicza, Markovits Vilma, Molnár Jolánka, Novák nővérek, Persz Aranka, Schlauch Jozefin, Stark Róza, Szokoly Anna és Ilona, Sztankovits Erzsike, Tar Klementin, Tóth Margit, Vajna Gizella, Vucskics Julia, Vecserik Francziska, Vass nővérek, Zilahy Sarolta stb.

Notabilitások: Palotay László, Fetser Antal, Grócz Béla, dr. Steinberger Ferencz kanonokok, Medvigy Mihály, Hoványi Gyula dr., Dús László, Krüger Viktor, Nogely István, Tóth Márton, Bereczky Géza, Frankó Endre, Serényi Gusztáv, Pallay Jenő, Stark Gyula, Réz Mihály, Bösörmenyi Géza, dr. Nagy Ferencz, Szücs István, Kappel György, Lakatos János stb.

EGYESÜLETEK

Polgári olvasóegylet Tépén. Nemrég alakult meg a »Polgári olvasókör« Tépe községben s már jóváhagyva visszaérkeztek az alapszabályok. Az egylet ideiglenes elnöke Lencz Géza, ideiglenes jegyzője pedig Széll Sándor.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 27. Főszorozás a tűzoltó őrtanyán.

Márcz. 27. Városi pénz- és jogügyi bizottságnak ülése d. u. 3 órakor.

Márcz. 28. Iskolaszéki ülés a városházán d. u. 4. órakor.

Márcz. 29. Szépészeti és közlekedési bizotts. ülése d. u. 3 órakor.

UJDONSAGOK.

Hetvennyolcz év.

— A bibornok születése napja. —

Minél magasabb a hegy, annál fehérebb a csúcsa; de annál fényesebben ragyog a nap sugara is rajta, glóriával s alkonyatkor piros sugárkoronával véve azt körül.

Tudjuk, honnan emelkedett föl az a hegy. Siklás volt régen, mikor még a háborgó elemek küzdelmének színtere volt a föld. Akkor kimagaslott egyszerre s azóta ott áll büszkén, nem engedve sem szélnek, sem viharoknak, csodálatára a völgyek lakóinak.

Ilyen hegy jut eszünkbe önkénytelenül, ha bibornok-püspökünk, dr. *Schlauch* Lőrincz születésnapján visszatekintünk a kiváló egyházfejedelem életpályájára.

Közülünk emelkedett föl egészen a római pápa trónja mellé, a bibornoki méltóságig. Mikor az egész katolicizmus forrongásban volt a 70-es évek elején, akkor kezdett emelkedni. S a kik abban az időben megértették szellemének erejét, azok már akkor a legfényesebb pályát jósolták a fiatal papnak.

A jóslat teljesülését mi látjuk. Hetvennyolcz évvel, ősz fejjel, de fiatalos erővel itt van közöttünk, mint kimagasló alakja a magyar katolikus egyháznak. A fény, a hírnév, melyet maga körül vont eddigi nagyszabású szereplésével, nem csökkent; s a bibor árnyalat sem az alkonyat hírnöke nála, hanem a legmagasabb pápai kegy sugara a nemzeti elismerés sugara közt.

Az egész egyházmegye, az egész magyar egyház kívánja a mai napon, legyen dr. *Schlauch* Lőrincz még évek hosszú során át egyházunk, hazánk büszkesége, szilárd kőszála!

* **A király elismerése.** Az elmúlt évben Párisban tartott nemzetközi kiállításon Magyarország nem csak méltóan volt képviselve, hanem általános elismerését és dicséretét nyerte meg a művelt külföldnek. Az elért siker jórésze a magyarországi kereskedelmi és iparkamarák titkárait illeti, akik buzgón működtek közre, hogy Magyarország megállja helyét a nemzetek versenyében. Dr. *Sarkadi* Lajos a nagyváradi kamara titkára szintén kivette a részét a kiállítás magyar osztályának előkészítésében s tevékenyen működött közre az előkészítő értekezleteken. Ezen tevékenység méltánylása azon legfelsőbb királyi elismerés, a melyet *Széll* Kálmán miniszterelnök intézett dr. *Sarkadi* Lajos titkárhoz, Ő Felsége magas rendeltetése.

* **Uj pénzügyigazgató.** Király Ő Felsége *Kedacsics* Károly pénzügyi titkárt és kaposvári pénzügyigazgató helyettesét pénzügyi tanácsossá és kaposvári pénzügyigazgatóvá nevezte ki. — Az új pénzügyigazgató hosszabb ideig volt mint titkár, általánosan becsült és kiváló tagja a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóságnak s csak nem rég helyeztetett át Nagyváradról Kaposvárra.

* **Uj állampolgár.** *Herschmann* Fülöp nagyváradi lakos, czukrász, folyamodott a belügyminiszterhez, hogy vegyék fel a magyar állampolgárságába. A városi tanács a kérelmet felterjeszti s egyuttal felhívja az illetőt, hogy a letelepülési díjat a városi pénztárba fizesse be.

* **Ujságkiadók közgyűlése.** A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége vasárnap tartotta közgyűlését az Otthon helyiségében. Az ülést *Zilahy* Simon elnök nyitotta meg s megnyitó beszédjében meleg szavakkal emlékezett meg a szövetség választmányának sikeres működéséről a hírlapbolyeg eltörlése körül és összetartásra intette a szépszámmal megjelent kiadókat. *Rabel* László szövetségi titkár azt indítványozta ezután, hogy indítson a választmány szigorú vizsgálatot a gombamódra szaporodó zuglapok ellen. *Barla* Béla, a Kávés- és Vendéglős-Ipar kiadója szabályrendeletet kér a választmánytól egyes hirdetési irodáknak a vidéki lapokkal szemben való tulkapásai ellen. Ez indítványhoz igen sokan szoltak hozzá, többek között *Szávay* Gyula, *Wolfner* József, *Engel* Lajos. Végül a *Borsodmegyei Lapok* kiadója kér orvoslást a miskolci ügyészség intézkedése ellen, hogy lapját mindaddig nem szállíthatja, míg az ügyész át nem olvasta. *Zilahy* Simon elnök lendületes szavakkal zárta be a gyűlést.

* **Százhat éves aszony.** Ezt a ritka magas kort érte el Öcsödön özvegy *Fischer* Malvinné szül. *Kohn* Malvin, aki 1785-ben született és a múlt héten halt meg. A három századot látott nő legidősebb gyermeke ma már 78 éves, tehát szintén olyan korban van.

* **Vasutasok előléptetése.** A Nagyváradon beosztott vasuti tisztviselők közül 11 derék tisztviselőnek hozott örömet a legutóbbi előléptetés, mely alkalommal a következők léptek elő: *Satkovich* Pál hivatalnok az V. rangfokozat I. osztályába. *Várad* Ignác h. állomásfőnök az V. rangfokozat 2. osztályából az első osztályába. *Vida* Manó hivatalnok az V. rangfokozat 2. osztályába. *Antony* Károly hivatalnok az V. rangfokozat 2. osztályába. *Kovács* Jenő hivatalnok az V. rangfokozat 3. osztályába. *Deutsch* Oszkár h. mérnök az V. rangfokozat 3. osztályába. *Flóra* János hivatalnok az V. rangfokozat 3. osztályába. *Zách* József hivatalnok a VI. rangfokozat 1. osztályába. *Bagossy* Sándor hivatalnok a VI. rangfokozat 1. osztályába. *Erős* Vilmos hivatalnok a VI. rangfokozat 2. osztályába. *Mesko* Nándor hivatalnok a VI. rangfokozat 2. osztályába.

* **Bimbóhullás.** Részvétellel értesülünk, hogy *Kovács* Józsefet és nejét *Ertsey* Irént fájdalmas vesztés érte, egy éves kis leánykájuk: *Boris* kának elhunytával. Az ártatlan kis halottat ma, szerdán temetik Mező-Teleghen.

* **A szegényügy rendezése.** A város jogügyi és pénzügyi szakbizottsága ma, szerdán délután 3 órakor a városházán együttes ülést tart, amely ülésen több fontos ügy között városunk szegényügyének rendezése is tárgyalás alá kerül. — Dr. *Bulyovszky* József polgármester tudvalevően szabályrendeletet dolgozott ki szegényügyünk gyökeres rendezése érdekében, mely szabályrendeleti javaslatot mai együttes ülésükben fogják tárgyalni az említett szakbizottságok. — Mivel pedig a szegényügy rendezése kérdésének helyes megoldása városunk közéletére nézve nagy fontossággal és messze kiható hoderővel bír, kíváncsok, hogy ennek tárgyalásán a bizottsági tagok minél nagyobb számmal vennének részt. — Miért is e körülményt az illetők figyelmébe ajánljuk. Ezen kívül még több fontos tárgya lesz az ülésnek.

* **Késelés az utcán.** Vasárnap éjjel *Politzer* Hermann gazdálkodó atyját kikísérte a vonathoz, honnan visszajövet egy általa ismeretlen ember követte utjában s csufolta, szidalmazta. A fiatal ember a toladódt egy lökessel eltávolította magától, mire az kést ragadott és *Politzer* Hermannat válla közepén a vastag

téli kabátot keresztül megszúrta. A megtámadott segélykiáltására ifj. *Hadadi* Dániel közös hadseregbeli katona és *Biró* István csizmadia segéd a merénylet után futottak s N.-Körözütczán az uszoda mellett elfogták és a folyton késsel hadonászó embert ártalmatlanná tették s az oda hívott rendőröknek átadták, kik a merénylet *Horváth* ügyeletes rendőrbiztos elé kísérték be, ki azonnal jegyzőkönyvet véve az esetről, a merénylet *Halom* István cipésznek nevezte magát, s *Horváth* rbiztos által letartóztatott. A súlyosan megsebesített *Politzert* pedig kórházba szállították. Természetesen, mire már kísérték be a merénylet a rendőrséghez, egy egész kis csapat verődött össze. Mikor a Sas-utca elejéhez jutottak, valakinek a kezdeményezésére elkezdtek énekelni a *Marseillaise-t*. A rendőr, ki a deliquenst kísérté be, visszafordult s így szolt:

— Komoly dolog ez kérem, nem kifigurázni való.

Mi hatott is. mert a kis csapat szétoszlott.

* **Műkedvelők a Szigligeti-színházban.** A nagyváradi ipartestületi ifjuság önképzőköre évenként sikerült műkedvelő színelőadásokat rendez. Ez évben is készült ilyen színelőadásra. Az önképzőkör elnöksége tegnap kérvényt intézett Nagyvárad város tanácsához, amelyben kéri, hogy június 29-én és 30-án, esetleg július 6-án és 7-én engedje át a műkedvelői előadásra a Szigligeti-Színházat, diszletekkel, továbbá a szükséges világítást méltányosan számítsa. Vizontszolgálatul hajlandók a két utóbbi előadás jövedelmének egyrészét valamely városi jótékonycélra átengedni. Kérelmüket azzal támogatják, hogy a műkedvelői előadások jövedelmét jótékonycélra: egyleti ház alapjára ordítják. — A műkedvelők a »Piros bugyellárist« adják elő.

* **Olasz diaktüntetések.** A római, nápolyi és ferrarai egyetem hallgatói nagy tüntetéseket rendeztek, melyeken élénk rokonszenvűeknek adtak kifejezést az üldözött orosz diákok iránt.

* **A sorozás.** Tegnap folytatták, az ünnep miatt megszakított sorozást. *Kétszáznyolczvan* hadköteles állott elő, kik közül mindössze *negyvenhármat* soroztak be. Ma az I., II. és III. korosztálybeli idegen illetőségű hadkötelesek állanak elő. A sorozó bizottság polgári elnöke *Rimler* Károly főjegyző, katonai *Lausch* Károly őrnagy a cs. és kir. 37-ik, *Lukács* Géza őrnagy a honvéd hadkiegészítő kerület részéről.

* **Czipőtermelő szövetkezet.** Nagy-Szalontán. Az a mozgalom, melyet a nagyszalontai czipész iparosok megindítottak a »czipőtermelő szövetkezet« létesítésére, közeledik a megvalósuláshoz, amennyiben alapos tárgyalások után, a részvények aláírását megkezdették és magok a czipészek eddig 125 részjegyet irtak alá 6250 korona értékben, mely maga már egy tekintélyes összeget képvisel s ha a részjegyek aláírása így szép eredménnyel halad, a szövetkezet, mint az tervezve van, még ez évi július 1-én megkezdí működését.

* **Lefoglalt ujság.** A debreczeni kir. törvényszék a R. K.-ben hirdeti, hogy a »Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!« című lap márczius hó 1-én megjelent számát bárhol találják a hatóságok foglalják le s a debreczeni kir. törvényszék központi vizsgáló bíróságához küldjék el. — A lap nagyon erősen izgatott s ezért akarják megsemmisíteni a található példányokat.

* **Földadólajstromok közszemlén.** Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó — s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1901. évi földadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t. cz. 16. § a értelmében márczius 28-tól április hó 5-ig nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal 11. számú szobájában azon figyelmeztetés mellett tételnek ki:

miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő alatt az említett lajstromokban terhükre előírt adót megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adóval nem már az előző évben is megtróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételénnk napját követő 15 nap alatt, — azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják, a későbbben benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni. Nagyvárad, 1901. évi március hó 22. Városi adóhivatal.

*** Nagyvárad színházának Nagyszalontán.** Szilágyi Dezső, Rogoz, Pintér Imre, Pintérné Szép Olga, Füredi, Szilágyiné, Tóvári Anna és Szilágyi Erzsike, a nagyvárad szigligeti-színház tagjai körutjokban Szalontát is meglátogatják s itt a Korona-vendéglő udvarán épült nyári szinkörben művész-estélyt rendeznek. Az estély műsora: I. A jól örzött kis leány. Bohózat 1 felvonásban. II. Monologok, couplek tréfás jelenetek. III. A miniszter előszobája. Dramolet 1 felvonásban.

*** Elveszett e napokban egy nagy kores vadász kutya, színe fehér, sárgás barnával tarkázott. A becsületes megtaláló sziveskedjék özv. Gitye Józsefne urnához, Szt. János-utca 244. szám alá visszaszolgáltatni, hol illő jutalomban részesül.**

IRODALOM.

Az »Egyházi Közlöny« 12. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezércikk: Az éhes taljánok. — Tárca: Si-jih (Kinai történet). — Egyházi értesítő. — Búbics Zsigmond. — Hétről-hétre. — Politika a szószéken. — A korális kérdés. — A lelkesi hivatal nem hivatal. — Lelkipásztor. — Kérdések és feleletek. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII. Szegényháztér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés. A községi iskolaszéki tekintetes tagjait tisztelettel kérem, hogy a f. hó 28-án d. u. 4 órakor a városháza tanács-termében tartandó rendes havi gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1901. márcz. 26-án Hegyesi Márton, elnök.

Ipariskolai rajz- és kézügyességi kiállítás.

Tegnap d. e. 9-től 12-ig volt kiállítva és bemutatva az ipariskolai rajz- és kézügyességi sok szép munka a n.-várad polg. finiskola első emeletén a 19. sz. tanteremben.

E tanteremnek minden zuga, fala, asztalai telerakvák szebb és szebb rajz és diszitményi munkákkal.

Megkezdve a kezdet kezdetétől a különféle egyenes és hajlott vonalak rajzolásától fel egészen az építészeti ismeretig, mind fokozatos egymásutánban van feltüntetve. A szabadkézi és a mértani rajz pontos felügyelet és útmutatás mellett készült lapjai kínálkoznak a szemléletre igen hosszú padosorokon át.

Még a laikusnak is szép és tanulságos dolog volt nézni, a mint a derék szakavatott igazgató Szűcs Izsó a rajzokat osztályonként rendezgette s az illető osztály tanáraival beható bírálatokat tett s méltányoló vagy utbagazító megjegyzéseivel az ez irány működés hathatós előbbvitelére czólozott.

Meglátjuk a »Rajzoktatás reformja« cz mű egyszerű igazgató-tanár szerzőjén, hogy a rajzoktatásra igen nagy súlyt fektet. Eseménye az, amit Párisban az amerikai rajzoktatás kiállításában látott, hogy »a rajzoktatás veres fonalként húzódik keresztül minden tantárgy észszerű oktatásában.«

Nagyon tanulságos volt látni, mint emelik a csiny és izlés értékét, a sok szakrajz, különösen a fa és fémmunkások rajzai. Szak-eszközök, butorok tetszetős alakjai, diszitmények csinos, kedves idomai mind a fa-, mind a fémipari kiállításnál valóban meglepők.

Különösen az *építészeti rajzoknál* látszik a rajz és tervrajz megtanításának üdvös hatása az életre. A téglák és részeknek felhasználása vastagabb vagy vékonyabb falakhoz, ablak vagy boltívekhez és rajzban kimutatása annak, hogy a falak nem függélyes irányu beillesztésénél miképen rakassanak be a téglák; kisebb épületek tervrajza, költségvetése, aztán az épület-ékiitmények mintázása valóban meglepik a szemlélőt.

Mindezeket látva, dicséret illeti azon lelkes kezdeményezőket, kik az iparos osztály érdekében annak idején minden követ mozgattak, hogy a kis iparosság létkérdését azoknak mennél nagyobb ügyesítése és művelésével oldják meg.

A szakrajztanár urak előtt is kalapot kell emelnünk, kik az ügy szeretetéből külön szak-tanfolyamon a fővárosban képesítették magukat s addig fáradtak együttes erővel, hogy e téren bármely várossal kiállják a versenyt. Sőt a derék, agilis igazgatót még az a kitüntetés is érte, hogy a kormányhoz előterjesztést adjon be arról: mily tanmenet, minő fokban s mily tan- és segédeszközök kellenek az első fokú ipariskola rajz- és közismereti osztályainak tanulmányköréhez.

Meg kell még emlékeznem a kézügyességi kiállításról is. Nagy türelem és ügyszereket vezet a két igen szorgalmas tanerőt: *Malkó* Benjamin és *Biczó* János urakat. Fából virágtartók, kis szekrények, tintatartók, fogasok, ruhatartók stb. papírból, vászonból, könyvlapok, gyufatartók, perselyek, gyönyörű tinta, penna- és tollszáratartók és igen sok fajta hasznos kis készítmények láthatók itt.

A szorgalom, ügyszereket és szakértelem, vállvetve működnek itt közre, hogy városunk mennél értelmesebb és mennél ügyesebb iparosokat neveljen — a jövőnek.

És az ipariskolai derék rajztanárok és a testület nagyérdemű igazgatója derekasan igyekeznek a nemes czél elérésére.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Viceadmirális (először.)

Csütörtök: Viceadmirális.

Péntek: Charlie néjje.

Szombat: Viceadmirális.

Vasárnap: } d. u. Nebántsvirág.
} este: Aranykakas. (Ballák búcsufőllépése.)

A nagymama.

Annyi balszerencse közt, oly sok műsor-változás után végre egy előadás, a melyet meg lehet dicsérnünk elejétől végig, minden szereplővel együtt, kivétel nélkül.

Első sorban *Somogyinét* a czimszerepben. Ugy tudjuk, az A hol unatkoznak cz. vigjáték óta nem jegyezhetünk föl róla teljes sikert; nos hát akkori sikerének párja volt a tegnapi. A nagymama jószágos ellágyulását, szeretetét annyi bensőséggel adta, hogy nyílt színen megtapsolták. Első sikere szintén efféle szerepkörben volt; hiszszük, ezennel csak ilyen szerepkörben csak sikereket fogunk róla följegyezhetni.

Márta szerepe pedig mintha egyenesen *Szohner* Olgának íródott volna. Kedves, eleven volt, de a szív fájdalmas hurjain is tudott játszani. Társulatunkban egyedül ő képes ezt a szerepet ilyen bensőséggel előadni. Kitűnő »professor-blatt« volt *Szilágyi* Dezső (Todorka),

a ki épp úgy mint *Bérczi* (Kosztá), jóízű komikumával emelte a sikert. Ügyes volt a két komika is, *Benkő* Jolán (Szeráfin) és *Erdei* Berta (Galambosné); elegáns, ügyes szeleburdi-szerelmes *Gáthy* Kálmán (Ernő). Kevésbé sikerült, de szintén elfogadható volt *Deési* (Kálmán). Végül kisebb szerepben jól játszottak *Peterdy*, E. Kovács Mariska és Kohári.

A rendezés ehhez a sima menetű vigjátékhoz illő volt. Ha mindezek dacára a közönség botrányosan csekély számban élvezte végig az előadást, hát az a gyengébb menetű esték és a fölötte gyors menetű műsor- és színlapváltások következménye.

Eleinte egy hónapra jelentették be a műsort; aztán egy hétre; most már reggel azt sem lehet tudni, hogy ha délre megjelenik a második színlap, vajjon akkor este a harmadik vagy a negyedik friss színlap lesz-e érvényes? **K. A.**

Trónkereső. Ott volt a színlap tetején: Szigligeti Ede születésnapja emlékére. Diszleadás. *A színház teljes kivilágításával.* Eme fényes kivilágítás mellett próbáltunk aztán ünneplőket keresni, főleg a leghivatottabbakat, a Szigligeti-Társaság tagjait. Jó is volt a teljes világítás, sikerült is 4 záge négy Szigligetistát ölfedeznünk, ezek közül is kettő a lapoktól, félíg kötelességből volt jelen. A többi közönséget pedig egy kitűnő tévedéssel sikerült elriasztani. A színlap páratlan bérletet hirdetett sajtóhibából. A páros bérlek bosszankodtak, de elmaradtak, a páratlanok feljöttek s örömmel olvasták a fekete táblán, hogy de bizony mégis csak páros bérlet lesz. Ezek is hazamentek hát s Szigligeti tiszteletére körülbelül minden nézőre jutott átlag 3 és fél villamos lámpa. Ezt hívják aztán fényes világitásnak.

Az előadásban szép sikere volt *Könyves* Jenőnek, Balázs Olgának (Judith), *Peterdy*nek, *Bognár* Jánosnak, E. Kovács Mariskának, kevésbé *Somogyinénak*.

Peterdy Etuska. Vasárnap délután Orley Flóra betegsége miatt nem léphetvén fel a »Csikós«-ban, szerepét (Rózsika) *Peterdy* Etuska, a nagyvárad közönség előtt rég ismeretes és kedvelt színésznek *Peterdy* Sándornak a leánya játszotta. Bár még talán másodszer lépett a nyilvánosság elé, de azért játéka biztos volt, s tüdén csengő hangjával a szépszámban levő közönséget valósággal meghódította. Többször hívták ki tapsokkal a kis művésznőt, aki papájával, ki szintén játszott, jelent meg a lámpák előtt s mosolygó arczczal köszönte meg a szíves ovációt (m. a.)

Charlie néjje. Pénteken a Charlie néjje, ezt a kedves, ötletes angol bohózatot újítják föl. A darabra, melyben a vigjáték személyzet elsőrendű tagjainak kitűnő szerepe van, hosszabb idő óta, nagy kedvvel készülnek. A bohózat főszerepeit Szohner, E. Kovács M., Benkő Jolán, Nyáray, Balla, *Peterdy* stb. játszik.

A mai bemutató. A szezonnak előre láthatóan kimagasló eseménye lesz *Milócker* gyönyörű, látványos operettje a Viceadmirális, mely ma kerül színpadunkon bemutatásra. A bájos zenéjű operett a fővárosban aratta első sikerét, s diadalmasan foglalja le most a vidéki színházak műsorát. Az igazgató valóban nagy pompával állítja ki az operettet, melyben az egész személyzetnek jut szerep. Gyönyörű díszletek, pazar díszű kosztümök készültek a darabhoz, mely valószínűen sokáig a műsoron marad. A Viceadmirális főszerepeit Balláné Csik Irén, Orley Flóra, Lányi Edit, Székely Anna, Benkő Jolán, Nyáray, Bérczi Gyula, Gáthy, Bognár, Füredi, Szilágyi, Dési és Rákosi ját-

szák. A darabot Somogyi igazgató rendezi. A Viceadmirálist holnap ismétlik.

A színházi énekkar jutalomjátéka.
Mint már előre jeleztük, a jövő hó elsején az az hétfőn este lesz a Szigligeti-Színház énekkarának jutalomjátéka, amikor is a bájos zenő *Rip van Winkle* operett kerül színre. A színházlátogató közönség, mely azt hisszük teljesen meg van elégedve az énekkar működésével, telt házzal fogja jutalmazni lelkiismeretes munkáját.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 168.

Idénybérlet 159 m.

Nagyváradon, szerdán, 1901. márcz. 27-én

A vice admirális.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

Don Mirabolante gróf	— — —	Szilágyi Dezső
Seraphina leánya	— — —	Székely Anna
Sybillina	— — —	Lányi Edith
Gilda árva	— — —	B. Csik Irén
Don Miguel di Sa Ildefonso	— — —	Bognár János
Villeneuve Henri vice admirális	— — —	Örlei Flóra
Donna Candida di Queseda	— — —	Benkő Jolán
Deodado fia	— — —	Bérczi Gyula
Narcisso	— — —	Gáthy Kálmán
Punto, matróz	— — —	Nyáray Antal

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölgye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdet 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, márcz. 28-án

U G Y A N E Z.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A dr. Mayer László és Szokoly Tamás urak közt felmerült ügy a lovagiasság szabályainak megfelelőleg elintéztést és befejeztést nyert.

Nagyvárad, 1901. március hó 22-én.

Glac Antal, Dr. Berkovits Miklós,
Pallay Lajos, dr. Nemes Áron,
mint Szokoly Tamás ur mint dr. Mayer László ur
megbízottjai. megbízottjai.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

TAVIRATOK

A kath. autonomia.

Budapest, márcz. 26. (Saját tud. táv.)
A kath. autonomiai 27-es bizottság befejezte munkáját. — Az 1., 2. és 3. §§-okat gróf Apponyi Albert stylaris módosítása után, a püspöki kiküldöttek javaslatának elvetésével, általánosságban elfogadták.

Egyetemi hallgatók Erzsébet sir-jánál.

Budapest, márcz. 26. (Saj. tud. táv.)
A budapesti keresztény egyetemi hallgatók hétfőn Bécsben jártak, hogy a kereszt melletti küzdelmükért a magyar nőktől kapott koszorút Erzsébet királyasszony koporsójára letegyék. A koporsónál a miatyánkot imádkozták el a királyné lelki-üdvéért.

Doktorok az egyetem műszaki osztályán.

Budapest, márcz. 26. (Saj. tud. táv.)
Wlassics Gyula miniszter előterjesztésére a király megengedte, hogy a József műegyetem műszaki osztálya doktorokat avathasson fel, mire külön szigorlat szükséges, melynek megszerzése azonban nem kötelező.

Megezáfolt szocialista vád.

Budapest, márcz. 26. (Saját tud. táv.)
A Krakóban megjelenő »Nedzov« szocialista ujság azt írta, hogy a napokban ott végrehajtott katonai kivégzés alkalmából egy hamis távirattal egyidejűleg érkezett meg király ő Felsége távirata, amelyben megkegyelmezett, azonban a távirat ő Felsége sürgönyét hanyagságból nem kézbesítette. A szocialista ujság ezen hírt Bécsből megezáfolják.

Megörült főispáni titkár.

Budapest, márcz. 26. (Saj. tud. táv.)
A »Magyar Szó« jelenti, hogy Lindár Béla marosvásárhelyi főispáni titkár megörült. Elszállították Kolozsvárra a megfigyelő intézetbe.

Visszatért kivándorlók.

Fiume, márcz. 26. (Saját tud. távir.)
Tegnap, hétfőn 129 magyar érkezett ide Braziliából, teljesen lerongyosodva, a nyomoruságtól elcsigázva. Magyarországból vándoroltak ki, de a vélt jólét helyett a legnagyobb nyomorba jutottak.

A búrok harca.

London, márcz. 26. Kitchener lord táviratozza Pretóriából tegnapi kelettel: Babington hadoszlopa Ventersdorptól dél-nyugatra megtámadta Delarey 1500 főnyi seregét, azt teljesen megverte és üldözőbe vette. Az angolok ez alkalommal zsákmányul ejtettek két tábori ágyut, 320 lövedéket, egy Tom-tom ágyut, hat Maxim ágyut, 15,000 kartácsot, 100 puskát, 53 nagyobb és kisebb szekeret. A búrok közül 140 ember fogságba esett, sokan elestek vagy megsebesültek. Az angolok vesztesége kicsiny.

Pretória, márcz. 26. Hivatalos közlés szerint megengedték, hogy 350 zuzógép újra megkezdje a munkát a Rand bányákban. (M. T. I.)

Az olasz kormányt leszavazták.

Róma, március 26. A pénzügyi bizottság tegnapi ülésében a kormány pénzügyi programját 6 szavazattal 2 ellenében elvetette. Most már valószínű, hogy a tartomány a királynak a kamarák fölölését fogja javaslatba hozni.

KOZGAZDASAG.

A hegyközség tavaszi közgyűlése.

A nagyvárad hegyközség vasárnap déli előtt tartotta meg tavaszi közgyűlését dr. Molnár Imre elnöke alatt. Nagy érdeklődés mutatkozott a gyűlés iránt s a szőlőbirtokokok zsufolásig megtöltötték a városháza nagytermét.

A közgyűlést választmányi ülés előzte meg, melyen a tárgysorozat pontjait készítették elő.

Dr. Molnár Imre elnök a közgyűlést pontban tízenegy órakor nyitotta meg. Megható, költői szárnyalású szép beszédben emlékezett meg a hegyközség elhunyt nagyjáról, tevékeny elnöke, dr. Sipos Árpádról s indítványozta, hogy mély részvétüket jegyzőkönyvbe örökítsék meg s a gyászoló családot jegyzőkönyvileg értesítsék részvételéről.

A közgyűlés egyhangulag helyesléssel járult hozzá az elnök indítványához.

Ezután áttértek a gyűlés tárgysorozatára. Az 1900. évi zárszámadást helyesnek találták s Hegedűs Géza és Darvassy Lajos pénztárnokoknak a felmentvényt megadták. Pénztári feleslegként 1150 koronát tüntettek elő.

Az 1901. évi költségvetést, mely a múlt évi 18 % -os adóalappal lett összeállítva megszavazták.

Ezután a választások következtek. A választmányból kisorsolt Sal Ferencz, Molnár Imre dr., Molnár Lajos, Csobánczy Lajos, Rothmann Jakab, Czeglédy Jeremiás és Lévy Zsigmond választmányi tagok, egyhangulag ismét beválasztottak. Az elhunyt Sipos Árpád helyébe, nagy szótöbbséggel Heringh Sándort választották meg választmányi tagul.

A számvizsgáló bizottságot a következőképen alakították meg: elnök lett: Székely Sándor, tagok: Lévy Zsigmond, Kugler Albert, és Rothmann Jakab.

A választások után több tárgy nem volt s így elnök a gyűlést berekesztette.

Forgalmi kimutatás 1901. évi márcz. hó 26-ról. Tiszta buza körülbelül 1200 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 500 hltr, árpa 160 hkl, zab 300 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 680 hltr. Lásas jószágok: Hízott sertés mintegy 150 drb, félhízott 320, sovány 230, süldő 680, malacz 600, hízott marha 18, jármás ökör 500, fejős tehén 300, borjú 290, bivaly 10, juh és kecske 280, ló 541.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, márcz. 26.
Oszták hitel	— — — — — 721.75
Magyar hitel	— — — — — 728.50
Allamvasut	— — — — — 690.—
Rimamurányi	— — — — — 528.50
Magyar jelzálog	— — — — — 466.—
Szigótarjáni	— — — — — —.—
Wagon-kölcsön	— — — — — —.—

Határidők.

	Budapest, márcz. 26.
Buza októberre	— — — — — 7.81
Buza áprilisra	— — — — — 7.75
Tengeri	— — — — — 5.40
Rosz okt.	— — — — — 6.92
Zab ápr.	— — — — — 6.47
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —.—

Hivatalos árfolyamok

	A budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 26-án.
Magyar aranyjáradék 4%	— — — — — 118.25
Magyar koronajáradék	— — — — — 92.65
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 121.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 100.50

Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	91.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—	99.55
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	93.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölesön	—	172.25
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölesön	—	144.—
Osztrák járadék papirban	—	98.20
Osztrák járadék ezüstben	—	97.90
Osztrák járadék aranyban	—	117.75
Osztrák korona járadék	—	97.35
Osztrák államsorsjegyek	—	140.50
Osztrák magyar bank részvény	—	16.75
Magyar hitelbankrészvény	—	730.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	697.—
Párisi vista	—	95.35
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	19.09
Németbirodalmi márka	—	117.55
London vista	—	240.30
20 márkás arany	—	23.50

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1901. évi március hó 14-én 51/2650. szám alatt hozott határozatából folyólag a Nagyvárad város területén levő ürszékek és emésztőgödörök a vonatkozó szabályrendelet értelmében eszközrendő tisztításának vállalatba adása céljából 1901. évi április hó 9-ikén délután 3 órakor a városház tanácstermében újabb árlejtés fog tartatni.

A vállalat kezdődik 1901. évi május hó 1-jével s tart tíz egymást követő éven át, vagyis 1911. évi április hó 30-ik napjáig; azonban Nagyvárad város közönsége fentartja magának a jogot arra nézve, hogy az esetre, ha a város csatornázását részben vagy egészben kiépíti, vagy ha más tisztítási rendszert kíván létesíteni,

a szerződést a lejáratí idő előtt is bármikor hat havi felmondásra akár az egész város területét illetőleg, akár pedig annak egyes részeire megszüntethesse.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet tenni, melyhez egy-szersmind az árlejtési feltételek értelmében leteendő egyezer korona bánatpénz is, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó. Szóbeli árlejtők bánatpénzeiket az árlejtés megkezdése előtt tartoznak alulírott kezeihez letenni. A múlt árlejtés alkalmával letett bánatpénzek az illető ajánlattevők javára az újabb árlejtésre is érvényesek.

Zárt ajánlatot tevők ajánlatukban kitenni kötelesek azon minimális árt, melyért

a) vizöblítéssel ellátott ürszékek (klosettek) emésztő gödreinek,

b) közönséges ürszékek emésztő gödreinek tisztítását hektoliterenkint minő egységi ár mellett lesz köteles teljesíteni.

Megjegyeztetik, miszerint az a) pont alatti munkálatoknál 19 fillért, a b) pont alá eső munkálatoknál pedig 21 fillért meghaladó ajánlatok, — mivel ezen árak — a most meghirdetett árlejtésre — már biztosítva vannak — figyelembe nem jöhetnek.

Városi középületek — a bérbeadottak kivételével, és nyilvános illemhelyek emésztő gödreit vállalkozó által díjmentesen lesznek tisztítandók.

A vállalat egyéb kötelezettségei a vonatkozó szabályrendeletből s az árlejtési feltételekből tudhatók meg, miért is minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy azokat ösmeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A most említett szabályrendelet és árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagyvárad, 1901. márcz. hó 23-án.

Komlóssy József s. k.

jog- és gazdaságügyi tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség
elnöke.

61—2—3.

Meghívó.

A »Nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének« f. hó 24-ére hirdetett évi rendes közgyűlésén az alapszabályokban megkövetelt 40 tag nem jelenvén meg, e helyett a szövetkezet 1901. évi április 14-én délelőtt 11 órakor Nagyváradon a vármegye székházának kis termében új közgyűlést fog tartani, a melyre az üzletész tulajdonosokat az alapszabályoknak ama figyelmeztetésével hívom meg, hogy ezen közgyűlés, tekintet nélkül a megjelenők számára, határozatképes leend.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámadás előterjesztése, a főlmentvény megadása.
4. Az üzleti nyereség felosztása.
5. Az évi kiadások előirányzatának megállapítása.
6. Igazgatósági tagok választása.
7. A felügyelő-bizottság megválasztása.
8. Az alapszabályok 15. §. 7. pontjának megfelelően teendő indítványok.

Nagyvárad, 1901. évi március hó 25-én.

Beöthy László,
szövetkezeti elnök.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.